DEN ØKONOMISKE UDVIKLING I DANMARK[1]

Den økonomiske udvikling i løbet af maj og juni bød i og for sig ikke på større overraskelser; den fortsatte stort set i det samme spor, som den havde fulgt i det foregående halve årstid. Produktionen både inden for landbrug og industri lå fortsat over — og arbejdsløsheden under — niveauet fra sidste år. Engrospriserne stabiliseredes tilsyneladende på det nye højere niveau 11—12 % over niveauet fra før devalueringen, og fra maj til juni skete endog et lille fald. Aktiekurserne gik pånyt nogle points i vejret, medens obligationskurserne faldt lidt. Og gælden til udlandet øgedes yderligere med et halvt hundrede mill. kr. I det følgende skal gives en lidt mere detailleret oversigt over hovedtrækkene i denne udvikling.

Produktion og beskæftigelse.

Index for *industriproduktionen* blev i maj 177 og i juni 172 (1935 = 100), hvilket er 13—14 % mere end i de samme måneder i fjor; for første halvdel af 1950 er gennemsnittet 166 mod 149 i 1949, en stigning på 11—12 %. Alle industrigrene med undtagelse af træindustrien har haft større produktion end i samme periode i fjor; størst er fremgangen for tekstilindustrien (20 %) og den kemiske industri (15 %), fortrinsvis på grund af bedre tilførsler af råstoffer. I forhold til førkrigstiden er stigningen størst for jern- og metalindustrien, der nu er nået op på omtrent det dobbelte af produktionen i 1935; her spiller bl. a. den gode beskæftigelse på skibsværfterne en rolle. *Beskæftigelsesindex'et* var både i maj og juni 173.

For *landbrugsproduktionens* vedkommende foreligger nu oplysninger for april og maj og delvis for juni og juli; på alle områder, undtagen for ost, er der tale om en stigning sammenlignet med i fjor; i gennemsnit for alle husdyrprodukter har produktionen i årets 6 første måneder været ca. 26 % større end i fjor. Produktionen af *flæsk* og *æg* var endog i denne periode et par procent større end i januar—juni 1939; *oste*produktionen har forlængst overskredet førkrigsniveauet, og *smør*produktionen har i maj—juli været henholdsvis 19.000, 18.400 og ca. 17.700 tons, hvormed også den er kommet op til og

[1] Se også tabelbilaget bag i heftet.

over 1939-niveauet. Derimod ligger *kød*produktionen endnu nogle få procent lavere end i 1939. Under hensyn hertil samt til den vækst i husdyrbestanden, som er sket i den senere tid, er det næppe uberettiget at gå ud fra, at den animalske produktion i 1950 på alle områder vil blive praktisk lige så stor som eller endog større end i 1939.

Om *høstudsigterne* foreligger der en opgørelse pr. 15. juli; hvedeafgrøderne vurderedes til 95 mod 101 i fjor ved samme tid og de øvrige kornafgrøder fra 4 til 10 points lavere; kartoflerne bedkmtes til 98 mod 93 og de øvrige rodfrugtsafgrøder som helhed lidt lavere end sidste år. Endelig ser det også ud til, at hø og græsning vil give ringere resultat end i 1949, hvad mængden angår; men kvaliteten er god. Hvis disse bedømmelser holder stik, må man altså regne med en høst af væsentlig mindre størrelse end 1949's, der imidlertid også var den største, man nogensinde har haft i Danmark. Men naturligvis kan vejrforholdene indtil og under høsten ændre billedet betydeligt.

(Om landbrugseksporten se nedenfor side 182—83).

Arbejdsløsheden ved udgangen af juni var nede på 3.9 % (samtlige ledige) mod 4.7 % i fjor og 7.4 % og 4.3 % ved slutningen af henholdsvis april og maj. Det svarer til 24.600 ledige personer, hvoraf 10.500 med mindre end 7 dages ledighed, 3.700 ledige af „særlige grunde" (alder, nedsat arbejdsevne etc.), men kun 10.400 „egentlige" arbejdsløse. Nedgangen i ledigheden har i de senere måneder været stærkest inden for landbrug samt jordarbejde og bygningsindustri; men også næringsmiddelindustrien, sten-, ler- og glasindustrien samt den kemiske industri, der alle har forøget produktionen væsentligt i den sidste tid, møder med betydeligt fald i arbejdsløsheden.

Inden for de fleste grene af den egentlige industri har ledigheden i de sidste måneder kun været 1—3 %, hvilket praktisk talt svarer til fuld beskæftigese. Kun næringsmiddelindustrien har haft 5—6 % ledige, svarende til 2500—3000 personer. I byggefagene har der næsten ikke været nogen arbejdsløse i maj og juni. De eneste erhvervsgrupper, der har en virkelig betydelig ledighed, er land- og søtransport med henholdsvis ca. 10 % og ca. 19 % ult. juni mod 11.4 % og 15.7 % i fjor; desuden har enkelte mindre fag ret stor ledighed (musikere 17.9 %, hatte- og buntmagere 12.1 %, tobaksarbejdere 7.9 %, tjenere 6.5 %, guld- og sølvarbejdere 6.3 %).

Geografisk set er der, som tabellen på næste side viser, stadig stor uensartethed i ledighedens fordeling. For det første er der forskel mellem hovedstad, provinsbyer og landdistrikter, navnlig hvad de sæsonmæssige svingninger angår; dette skyldes naturligvis, at landbrug og jordarbejde, der vejer tungt til i landdistrikterne, er meget sæsonfølsomme. For det andet ser man, at ledigheden både i byerne og på landet gennemgående bliver større, jo længere man kommer mod vest og nord i Jylland; hvad byerne angår, kan det oplyses, at det til stadighed er nogle bestemte, der står øverst på listen, nemlig Esbjerg, Ålborg-Nørre Sundby, Skive og Randers; her synes der altså stadig ikke at være skaffet tilstrækkelige arbejdsmuligheder til erstatning for dem, der bortfaldt efter krigens ophør, og da arbejdskraften synes tungt bevægelig, er der her behov for særlige foranstaltninger, f. eks. i form af placering af nye industriforetagender.

Arbejdsløshedens geografiske fordeling[1].
(Samtlige ledige).

	Juni 1950			Januar 1950			Juni 1949		
	højest	gnstl.	lavest	højest	gnstl.	lavest	højest	gnstl.	lavest
Hovedstaden		3.2			10.3			4.5	
Øerne iøvrigt (byer)	6.9 (Slagelse	2.7	1.0 (Roskilde)	18.6 (Slagelse)	13.2	8.6 (Odense)	5.3 (Nakskov)	3.4	1.4 (Helsingør)
„ „ (landkomm.)		3.0			25.9			1.7	
Østjylland (byer)	7.2 (Randers)	5.0	3.3 (Fredericia)	19.1 (Silkeborg)	14.8	10.5 (Vejle)	9.2 (Randers)	6.4	3.3 (Fredericia)
„ (landkomm.)		4.4			35.8			5.0	
Nordjylland (byer)	8.2 (Ålborg)	7.4	4.8 (Frederiksh.)	22.5 (N. Sundby)	19.0	15.6 (Frederiksh.)	13.0 (N. Sundby)	9.2	6.8 (Thisted)
„ (landkomm.)		6.7			52.6			5.5	
Vestjylland (byer)	10.5 (Esbjerg)	6.5	2.2 (Herning)	25.0 (Skive)	19.3	9.3 (Herning)	10.8 (Esbjerg)	7.4	2.5 (Herning)
„ (landkomm.)		4.0			39.2			4.1	
Sydjylland (byer)	4.8 (Sønderborg)	4.1	3.9 (Åbenrå)	„ [1]	19.0	17.4 (Skanderborg)	7.0 (Åbenrå)	5.9	3.7 (Sønderborg)
„ (landkomm.)		3.9			39.7			4.4	
Provinsbyer ialt	10.5 (Esbjerg)	4.7	0.8 (Roskilde)	25.0 (Skive)	15.5	8.6 (Odense)	13.0 (N. Sundby)	5.8	1.4 (Helsingør)
Landkomm. „		4.0			34.0			3.3	
Hele landet		3.9			18.1			4.7	

[1] Kun for de 33 største provinsbyer foreligger arbejdsløshedstal; det er bl. a. forklaringen på, at der ikke er anført noget tal i rubrikken for Sydjyllands byer, højest, jan. 1950. Der kan være mindre byer, som har større eller lavere ledighedsprocent end de i tabellen nævnte.

Iøvrigt synes der i løbet af det sidste år at være sket en vis udligning af ledighedsprocenterne mellem de forskellige provinsbyer indbyrdes. I juni 1949 havde samtlige byer på øerne, men kun fem jydske byer lavere arbejdsløshedsprocent end gennemsnittet for samtlige provinsbyer. I år havde to byer på øerne højere ledighed end gennemsnittet, medens 8 jydske byer var kommet under dette.

Fra omkring midten af juli indtrådte påny en svag stigning i arbejdsløsheden; men tallene lå dog fortsat under sidste års (4.2 % ult. juli mod 5.0 % ult. juli i fjor).

Prisudviklingen.

Engrospristallet for maj blev 284 og for juni 283, det samme som i april. Tendensen for de forskellige varegrupper var noget uensartet; vegetabilske levnedsmidler steg fra 284 i april til 288 i maj og 292 i juni, bl. a. på grund af højere priser for vegetabilske olier og kakaobønner, ligesom også træ og papir gik op fra 326 i april til 338 i juni. Til gengæld faldt brændsel og mineralske olier fra 354 i april til 350 og 334 i maj og juni som følge af nedgang i kulpriserne. Fra maj til juni gik også animalske levnedsmidler ned med 8 points til 271, et resultat af nedsættelsen af noteringerne for mælk, smør og flæsk, og foderstoffer gik 4 points ned til 361.

Det særlige pristal for *importvarer* faldt et enkelt point til 325 (brændsel og foderstoffer), medens *eksportpristallet* fortsat lå på 286; den udenlandske „prisklemme" har altså ikke udvidet sig yderligere. *Hjemmemarkedsvarerne* gik ned med to points til 257 (animalske levnedsmidler). Herefter kan man formentlig regne med, at devalueringens direkte virkninger på priserne stort set er udtømt; en anden sag er, at krigen i Korea har fremkaldt en ny prisstigningsbølge på verdensmarkedet (jvf. foran s. 162), som i de kommende måneder også vil kunne mærkes her i landet (se tilføjelse s. 191).

Detailpristallet for juli blev opgjort til 323 (1914 = 100), 1 points mere end i april. Denne stigning er resultatet af en lang række modgående tendenser; på den ene side er der sket en række reelle prisstigninger (kartofler, grønsager, frugt, fisk, øl, margarine, klæder m. v.) tildels som følge af højere priser på udenlandske råstoffer, hvortil kommer bortfaldet af rabatordningerne for kød og flæsk samt forhøjelsen af jernbanetaksterne; på den anden side er smør, ost og æg samt kul faldet i pris, ligesom skattenedsættelser og børnetilskud (se sidste hefte af „Økonomi & Politik") har bidraget til at holde igen på leveomkostningsindex'ets stigning.

Det nye pristal er tilstrækkeligt til at give arbejderne et nyt dyrtidstillæg (5 øre i timen for voksne mænd) fra 1. sept. og tjenestemændene 2 reguleringstillæg fra 1. okt.; dette er ensbetydende med en forøgelse af de nominelle lønninger med 80—100 mill. kr. årlig.

Aktiekurserne.

Både industri- og rederiaktier fortsatte den opadgående bevægelse, som de har været inde i det sidste årstid, ligesom også bankaktierne fulgte med op, omend i langsommere tempo, jvf. nedenstående tabel.

Forholdstal for aktiekurser.
(1935 = 100).

		Banker	Rederier	Industri
Juni	1949	116	156	126
Sept.	„	122	165	136
Dec.	„	126	179	145
Marts	1950	130	183	156
April	„	131	187	158
Maj	„	132	191	161
Juni	„	132	198	165

Dette er for så vidt bemærkelsesværdigt, som der fra industriens side har været udtrykt en vis ængstelse for, at der, efterhånden som den europæiske liberalisering skrider frem, skulle opstå vanskeligheder ved at klare sig i konkurrencen med udlandets industrier, der i de fleste tilfælde har et større og ofte toldbeskyttet hjemmemarked at støtte sig til, ligesom de også i en vis udstrækning får billigere råvarer på grund af prisdiskriminering.

Stigningen hænger sikkert sammen med de høje udbytter, som deklareredes for 1949, og skyldes måske også delvis, at der er en tilbøjelighed til at gå over fra obligationer til aktier, som er mere værdifaste over for prisstigninger. Alt i alt kan man sige, at bedømmelsen af situationen for industriens vedkommende i hvert fald hidtil synes at have været mere optimistisk, end der offentligt er blevet givet udtryk for.

For rederiaktiernes vedkommende gælder det, at stigningen har fundet sted på trods af et ret kraftigt fald i fragtratetallet (fra 103 i januar til 95 i april); i maj indtraf der en beskeden stigning (til 96), men for juni var fragtratetallet atter nede på 95. Også her er det antagelig udbyttedeklarationerne i forårets løb, som har fået kurserne til at stige.

I løbet af juni faldt kurserne inden for alle grupper lidt (omend *niveauet* for denne måned som helhed lå lidt højere end i maj); men for skibsaktiernes vedkommende blev faldet afbrudt i månedens sidste dage som følge af begivenhederne i det fjerne Østen, som ventes at ville føre til forøget efterspørgsel efter tonnage. I de første 3 uger af juli fortsatte stigningen for denne gruppe, men henimod månedens slutning indtrådte der en vis reaktion; industriaktier faldt pånyt nogle points i første halvdel af måneden, hvorefter en fornyet opgang satte ind.

Udenrigshandel.

Udenrigshandelens fordeling på valutaområder i årets første 6 måneder fremgår af nedenstående tabel, hvor der til sammenligning er anført plantallene for export og import efter nationalbudgettet.

Som man ser, er underskuddet på handelsbalancen i løbet af de 6 måneder blevet næsten 100 mill. kr. større end ½ af det anslåede underskud for hele året; kun over for $-området er tendensen foreløbig gået i modsat retning, medens navnlig underskuddet over for landene inden for den europæiske samarbejdsorganisation har været langt større end påregnet. Årsagen til underskuddet er, som tabellen viser, at importen har været større end forudset, navnlig fra O.E.E.C.-landene; det plus, som findes på eksportsiden, er for lille til at opveje minuset på importsiden. Den større import kan muligvis skyldes en vis spekulativ lagerdannelse, der er gjort mulig ved lempelserne i importrestriktionerne, og som kan være foretaget i forventning om fortsat prisstigning på verdensmarkedet. Om dette har været tilfældet, vil vise sig ved den lagertælling, som har fundet sted pr. 1. juli, og hvis offentliggørelse derfor denne gang må imødeses med særlig interesse. Naturligvis kan der ligesom i 1949 ske en nedgang i importoverskuddet i den sidste del af året; men denne nedgang skyldtes sidste år for en stor del forøgelsen i landbrugseksporten, en forøgelse der næppe i år kan fortsætte i samme tempo. Hvis det lykkes at opnå højere

Udenrigshandelens fordeling på valutaområder.
(Mill. kr.).

	Import			Eksport			Importoverskud		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
U.S.A.	260	419	÷ 99	53	101	+ 7	+207	+318	÷106
$-området iøvrigt	60			55			+ 5		
£-området	984	906	+ 78	980	906	+ 74	+ 4	0	+ 4
Vesttyskland	176	845	+223	281	696	+ 77	÷105	+149	+146
Andre OEEC-lande	892			492			+400		
Sovjetunionen og Østeuropa	246	330	+ 58	150	234	+ 17	+ 96	+ 96	+ 41
Andre lande	136			71			+ 65		
Færøerne og Grønland	6			30			÷ 24		
I alt	2760	2500	+260	2112	1937	+175	+648	+563	+ 85

I = faktiske tal for første halvår 1950.
II = ½ af nationalbudgettets plantal for 1950.
III = I ÷ II.

Tabellen angår generalhandelen, d. v. s., at den også includerer transit, der i jan.—juni 1950 har omfattet import for 62 mill. kr. og eksport for 72 mill. kr. Transithandel er medtaget for at muliggøre sammenligning med plantallene for import og eksport, som både omfatter special- og transithandel. Da denne sidste ikke findes opgjort på valutaområder, er fordelingen foretaget skønsmæssigt, idet man er gået ud fra, at den nogenlunde svarer til fordelingen i 1949, der atter er beregnet på grundlag af oplysninger i nationalbudgettet. Der er herefter regnet med følgende fordeling efter valutaområder:

	U. S. A.	$-omr. iøvrigt	£-omr.	Vest-tyskl.	Andre OEEC-lande	Andre lande	i alt
Transitindførsel (mill. kr.)	5	5	31	2	19	—	62
Transitudførsel („)	4	4	—	4	60	—	72

Selv om virkeligheden skulle vise mindre afvigelser fra denne fordeling, ændrer det dog ikke de hovedkonklusioner, som kan drages af tabellen.

priser for landbrugseksporten til England fra efteråret, vil dette også bidrage til at formindske underskuddet. På den anden side må man regne med, at forsat liberalisering af den europæiske samhandel vil forøge vanskelighederne ved at begrænse underskuddet på betalingsbalancen. Fortsætter den påbegyndte udvikling uforandret, vil underskuddet på betalingsbalancens løbende poster blive ca. 900 mill. kr. i stedet for som beregnet i nationalbudgettet ca. 700 mill. kr.

Ser man på *eksporten inden for de enkelte varegrupper,* viser det sig, at der for de vigtigste landbrugsvarer synes at være tendens til, at eksporten vil blive en del større end beregnet i nationalbudgettet.

Smør. Plantallene for hele året er 150.000 tons og 883 mill. kr. ½ heraf er 75.000 tons og 442 mill. kr. I løbet af januar—juni har den faktiske eksport været 77.100 tons til et beløb af 452 mill. kr., altså noget mere end efter planen. I de følgende 4 uger indtil 30. juli har der yderligere været en eksport på 16.750 tons, hvorved det samlede eksporterede kvantum i årets første 7 mdr. er nået op på 93.850 tons, medens $^{7}/_{12}$ af plantallene kun andrager 87.500 tons. Praktisk talt hele eksporten i juli måned er gået til England, hvor prisen er 5.17 kr. pr. kg i henhold til aftalerne (mod ca. 8.00 kr. i gennemsnit ved eksport til andre lande). Man kan derfor kun regne med, at smøreksporten i denne periode har indbragt ca. 88 mill. kr., hvorved den samlede eksportværdi er nået op på 540 mill. kr., hvilket dog er betydelig mere end de 515 mill. kr., som svarer til $^{7}/_{12}$ af årsplanen. Da smørproduktionen som foran nævnt i løbet af de sidste måneder er nået op på førkrigsniveauet, medens den hidtil har ligget en del lavere, synes der at skulle være mulighed for en ikke uvæsentlig overskridelse af planen for hele året, uanset at der normalt indtræder en mindre sæsonmæssig nedgang i smørproduktion og -eksport i årets sidste halvdel. Forudsætningen er dog naturligvis, at der ikke sker en tilsvarende udvidelse af det indenlandske smørforbrug som følge af ophævelse af rationeringen, og at der ikke opstår afsætningsvanskeligheder på de udenlandske markeder. Det kan i denne forbindelse nævnes, at det ifølge beretninger fra landbrugsrådgiveren i Frankfurt antagelig bliver muligt at genoptage eksporten til Vesttyskland i større omfang end hidtil påregnet. På den anden side synes de antidiskriminationsbestemmelser, som er blevet vedtaget af de europæiske Marshall-lande først i juli (jvf. nedenfor), paradoksalt nok at kunne føre til afsætningsvanskeligheder for den danske eksport af smør og andre produkter til Vesttyskland. Forholdet er det, at danske varer hidtil har kunnet indføres til Vesttyskland uden kvantitative begrænsninger i større udstrækning, medens andre landes varer i højere grad har været underkastet sådanne begrænsninger. Når nu diskriminering — forskelsbehandling — ikke længere kan praktiseres, må Vesttyskland enten lempe restriktionerne over for andre lande eller skærpe dem over for Danmark; og det er vel mest sandsynligt, at den sidste udvej bliver den foretrukne.

Ost. Plantal for hele året: 27.000 tons og 112 mill. kr.; ½ heraf svarer til 13.500 tons og 56 mill. kr. Den faktiske eksport i årets første 6 måneder var 18.300 tons til en værdi af 68.9 mill. kr., altså en væsentlig overskridelse. I perioden indtil 30. juli er der yderligere eksporteret ca. 5.250 tons, som i hovedsagen er gået til Tyskland, og som skønsmæssigt har indbragt omkring 16 mill.

kr.; herved er man nået op på et eksportkvantum på 23.550 tons til en værdi af ca. 85 mill. kr., medens $^{7}/_{12}$ af plantallene kun beløber sig til 15.750 tons og 65.3 mill. kr. Selv om osteproduktionen i de senere måneder har været en del lavere end sidste år, skulle der dog også her være sandsynlighed for en væsentlig overskridelse af planen for hele året.

Æg. Plantal for 1950: 100.000 tons og 334 mill. kr.: ½ heraf: 50.000 tons og 167 mill. kr. Faktisk eksport januar—juni 1950 53.000 tons til 175 mill. kr., ligeledes betydeligt mere end efter planen. I juli måned var eksporten 7.750 tons, hvoraf ca. $^{9}/_{10}$ til England og næsten hele resten til Tyskland. Værdien heraf kan formentlig anslås til godt 24 mill. kr. Den samlede ægeksport er herefter både m. h. t. mængde og værdi oppe på 60 % af planen. I årets sidste halvdel må der regnes med en vis sæsonmæssig nedgang i den eksporterede mængde; men til gengæld vil priserne antagelig komme til at ligge højere; Englands-prisen er således fra 1. juli forhøjet med 28 øre pr. kg. Som for smør og ost synes der at skulle blive tale om en væsentlig større eksport end beregnet.

Flæsk. Plantal for hele året: 170.000 tons og 719 mill. kr. ½ heraf: 85.000 og 360 mill. kr.; disse tal includerer konserves. Faktisk eksport januar—juni (excl. konserves) 84.200 tons til en værdi af 350 mill. kr. Hertil kommer imidlertid en eksport af konserves for 50 mill. kr., hvoraf antagelig langt den største del er flæskekonserves. Også her er der altså snarest tale om overskridelse. I juli måned er der yderligere eksporteret ca. 27.000 tons flæsk (excl. konserves), hovedsagelig til England til en værdi af antagelig ca. 110 mill. kr., hvilket langt overstiger $^{1}/_{12}$ af plantallene for hele året (incl. konserves). Da antallet af drægtige søer har været voksende i løbet af det sidste halve årstid, synes der også for flæskeeksportens vedkommende at skulle blive tale om en ikke helt uvæsentlig overskridelse for hele året.

Okse- og kalvekød. Plantal for 1950: 40.000 tons og 121 mill. kr. (incl. levende dyr og konserves); ½ heraf 20.000 tons og 61 mill. kr. Faktisk eksportværdi januar—juni 114 mill. kr. (mængden kan ikke opgives, da eksporten af levende dyr ikke er omregnet til tons). I de følgende 4 uger eksporteredes godt 20.000 stk. levende hornkvæg, overvejende til Vesttyskland, der formentlig har indbragt ca. 22 mill. kr.; hertil kommer yderligere en mindre eksport af slagtet kvæg og kødkonserves, og det ser altså ud som om plantallene for hele året allerede var overskredet inden udgangen af juli.

Sukker. Plantal for 1950: 57 mill. kr.; ½ heraf 28.5 mill. kr., hvilket er lidt mindre end den faktiske eksport på 33.3 mill. kr. jan.—juni.

Fisk- og fiskeprodukter. Plantal 1950: 192 mill. kr.; ½ heraf: 96 mill. kr. Faktisk eksport første 6 måneder af 1950: 80.3 mill. kr., altså noget mindre end planen. Navnlig i de senere måneder har afsætningen været lav og faldende; det kan derfor blive svært at opfylde planen.

Maskiner og apparater. Plantal 1950: 304 mill. kr.; ½ heraf: 157 mill. kr.; faktisk eksport januar—juni 153 mill. kr., altså noget mindre end planen, men dog en del over eksporten i samme periode i fjor, 131 mill. kr. (af 276 mill. kr. for hele året).

Andre landbrugsvarer (d. v. s. andet kød, korn, frugt, grøntsager m. v.). Plantal: 450 mill. kr.; faktisk eksport januar—juni: ca. 240—250 mill. kr. eller lidt mere end ½ af plantallet.

Andre industrivarer. Plantal: 612 mill. kr.; ½ heraf: 306 mill. kr. Faktisk eksport januar—juni 310—320 mill. kr., hvilket også er lidt mere end efter planen.

Er der således tale om overskridelse af eksportplanen på en række områder, er dette, som det vil fremgå af nedenstående tabel, i endnu højere grad tilfældet for adskillige grupper af importvarer, selv om der også findes en del grupper, hvor tendensen går i modsat retning.

Specialindførsel fordelt på hovedgrupper.

	½ af plantal for 1950	Faktisk imp. jan.-juni 1950	Overskridelse at planen absolut	relativt
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	%
Korn og foderstoffer	253	304	+ 51	+ 20
Nærings- og nydelsesmidler	121	134	+ 13	+ 11
Tobak	56	55	÷ 1	÷ 2
Oliefrø, anim. og veg. olie	97	122	+ 25	+ 26
Kemikalier, farve- og gød.stoffer	172	193	+ 21	+ 12
Kautsjuk m. v.	22	28	+ 6	+ 27
Træ, trævarer, kork	99	75	÷ 24	÷ 24
Papirmasse, pap, papir	91	79	÷ 12	÷ 13
Spindestoffer, garn, tråd	176	276	+ 100	+ 57
Metervarer, bånd m. v.	132	198	+ 66	+ 50
Manufakturvarer, fodtøj	43	54	+ 11	+ 26
Fast og flydende brændsel m. v.	416	351	÷ 65	÷ 16
Mineraler, ler- og glasvarer	56	56	0	0
Metaller og varer heraf	295	331	+ 36	+ 12
Maskiner og apparater	166	193	+ 27	+ 16
Transportmidler (undt. skibe)	96	91	÷ 5	÷ 5
Skibe	47	39	÷ 8	÷ 17
Andre varer	128[1]	119[2]	÷ 9	÷ 7
I alt	2466	2698	+ 232	+ 9

[1] Incl. udgifter til militærindkøb. [2] Excl. udgifter til militærindkøb.

De største overskridelser findes for spindestoffer, garn og tråd samt metervarer og bånd, antagelig fordi de fleste varer inden for disse grupper er på regional friliste, og det samme gælder for oliefrø m. v., som også er importeret i betydelig større omfang end påregnet. Hertil kommer prisstigningen på en række varer, bl. a. kaffe, frugter og nødder. Overskridelsen for korn og foderstoffer er antagelig en sæsonmæssig foreteelse, idet det er naturligt, at Danmark importerer relativt meget af disse varer mod slutningen af høståret. Når fx. brændselsimporten ligger noget under planen, kan det skyldes det i de sidste måneder indtrufne prisfald i forbindelse med forventninger om fortsættelse af dette.

Betalingsbalancen.

Bankernes udenlandske nettogæld har siden udgangen af november været stigende, jvf. nedenstående tabel.

Bankernes udenlandske nettogæld.
(Mill. kr.).

	1949/50			1948/49		
	Nat.bk.	Priv.bk.	i alt	Nat.bk.	Priv.bk.	i alt
Ult. nov.	385	7	392	571	— 18	553
„ dec.	400	15	415	553	— 29	524
„ jan.	411	7	418	555	— 12	543
„ febr.	447	7	454	586	— 6	580
„ marts[1]	446	20	466	608	26	634
„ april[1]	488	39	527	620	18	638
„ maj[1]	509	30	539	630	20	650
„ juni[1]	541	31	572	542	31	573
„ juli[1]	518	—	—	583[2]	—	—

[1] I marts 1950 overtog staten 60 mill. kr. af nationalbankens gæld til den internationale valutafond, hvorfor tallene for denne og de følgende måneder i virkeligheden bør forhøjes med dette beløb. [2] I juli 1949 blev en hidtil privat gæld til Vesttyskland optaget i nationalbankens valutaposter med 75 mill. kr. Reelt skete der derfor i denne måned en forbedring af valutastillingen på 34 mill. kr.

Denne vækst i gælden afspejler naturligvis det omtalte betydelige underskud på handelsbalancen. Stigningen i nationalbankens gæld i løbet af juni bliver særlig urovækkende, når man erindrer, at Danmark normalt på denne tid af året oplever sæsonmæssig forbedring af valutastillingen, især over for £-området, bl. a. som følge af større landbrugseksport; det ses da også, at der sidste år i samme periode skete en forbedring af valutastillingen med 77 mill. kr.

I løbet af juli forbedredes nationalbankens valutastilling med 23 mill. kr. Denne forbedring er dog næsten udelukkende af formel art, idet den skyldes en ændring i opgørelsen af valutabalancen i forbindelse med overgangen til den nye europæiske betalingsordning (jvf. nedenfor). Reelt set er balancen praktisk talt uændret, medens den sidste år i juli forbedredes med ca. 34 mill. kr. (jvf. note 2 til tabellen ovenfor).

Den økonomiske debat.

Som nævnt føjede udviklingen i løbet af maj—juni ikke væsentlige nye træk til i billedet af den økonomiske situation i Danmark; men den trak nogle af de eksisterende op i endnu grellere farver og understregede, at der trods den gunstige udvikling af både industriens og landbrugets produktion stadig er større efterspørgsel efter varer til forbrugs- og investeringsformål, end den indenlandske produktion kan dække direkte eller indirekte (ved eksport), og at der derfor foregår en gældssættelse til udlandet, som før eller siden må bringes til ophør.

Dermed var der også givet stof til en yderligere intensivering af den livlige økonomiske debat, som har været ført gennem det sidste årstid. Der var i og

for sig næppe nogen større uenighed om, at situationen krævede indgreb under en eller anden form; men dermed hørte enigheden også op. Der var stærkt afvigende synspunkter både med hensyn til arten af de indgreb, der skulle foretages, og med hensyn til tidspunktet for deres iværksættelse. (Om indholdet og virkningerne af forskellige mulige forholdsregler, se sidste hefte af »Økonomi og Politik").

Navnlig fra konservativ side krævedes der ført en restriktiv kreditpolitik, som gennem diskontoforhøjelse og nedpresning af obligationskurserne kunne begrænse investeringerne. Fra anden side vendte man sig herimod ud fra den betragtning, at investeringsbegrænsning i sig selv betyder en forsinkelse af produktionsapparatets opbygning, samtidig med at den vil skabe arbejdsløshed, og selv om arbejdsløsheden medfører mindre indkomster og dermed mindre forbrug, hvilket er i høj grad påkrævet i øjeblikket, er denne metode uheldig, fordi den lægger hele byrden på et forholdsvis begrænset udsnit af befolkningen. I stedet foretrak disse kredse, som bl. a. repræsenteredes af fhv. finansminister *Thorkil Kristensen,* at ramme forbruget direkte ved hjælp af en mere indgribende finanspolitik i form af højere beskatning fortrinsvis af forbrugsvarer. Ganske vist vil denne politik antagelig også i en vis udstrækning ramme danske varer, hvis afsætning vil gå ned, således at produktionen af dem bliver mindre tillokkende, og arbejdsløshed derfor opstår. Men virkningen i denne retning må formodes at blive mindre kraftig end en ensidig kreditstramning, som først rammer investeringen og derefter indirekte forbruget. Også muligheden af en ny — isoleret dansk — devaluering og af tilbagevenden til direkte indgreb i betalingsbalancen i større udstrækning blev nævnt i diskussionen, men disse tanker fandt ikke videre genklang. Fra regeringens side var man som nævnt indstillet på, at der måtte gøres noget; men man hævdede, at det ikke lod sig gøre at træffe foranstaltninger før henimod sommerens slutning, fordi man først til den tid ville have fornødent overblik over en række faktorer af afgørende betydning for bedømmelsen af den økonomiske situation, i første række udformningen af aftalen om den intereuropæiske betalingsordning, høstens størrelse og de nye landbrugspriser ved eksport til England.

Et bemærkelsesværdigt indlæg i debatten var nationalbankdirektør *Holger Koed's* tale ved provinsbankernes årsmøde sidst i maj. Nationalbankdirektøren understregede her — ligesom det var blevet gjort i nationalbankens beretning nogle måneder før — at det var påkrævet at holde forbruget nede ved hjælp af finanspolitiske foranstaltninger og — hvad der var særlig interessant — han ytrede tvivl om det hensigtsmæssige i at udskyde indgrebenes iværksættelse flere måneder.

Diskontoforhøjelsen.

Det blev da også nationalbanken, som kom til at gøre det første skridt — naturligvis ikke med finanspolitiske midler, som banken ikke råder over, men ved en diskontoforhøjelse. Den 3. juli efter børstid udsendtes ganske uventet meddelelse om, at nationalbankens diskonto fra den følgende dag forhøjedes

med 1 point til 4½ pct., ligesom de øvrige rentesatser forhøjedes med 1 point. Det står ikke helt klart, om beslutningen er truffet med regeringens tilslutning eller mod dens ønske; ganske vist kan afgørelser af særlig vidtrækkende betydning ikke træffes uden forhandling med den kgl. bankkommissær (handelsministeren); men den endelige afgørelse ligger hos bankens ledelse. Diskontoforhøjelsen ledsagedes ikke af nogen nærmere kommentar fra bankens side, hvorimod finansminister *H. C. Hansen* udtalte, at der var tale om en à jourføring af diskontoen, således at den kom til at stemme bedre med det almindelige renteniveau, men at begivenheden ikke måtte tages som udtryk for, at regeringen ønsker et højere almindeligt renteniveau. Regeringen mener fortsat, at det vil være forkert at søge de økonomiske vanskeligheder løst ved at nedpresse investeringerne gennem en renteforhøjelse og derigennem formindske den økonomiske aktivitet. Derimod anså finansministeren det for meget ønskeligt, om forhøjelsen ville lægge en dæmper på importen af mindre nødvendige varer, som det også kan blive vanskeligt at finde afsætning for i den kommende tid. Fra oppositionens side — særlig den konservative — blev beslutningen naturligvis hilst med bifald.

Den følgende dag traf hovedbankerne beslutning om at følge nationalbanken, idet diskontoen sattes op fra 3½—5½ % til 4½—6½ %, ligesom også renten af udlån forhøjedes med 1 point; derimod forhøjedes indlånsrenten kun med ¼ til ½ %. Denne beslutning er blevet skarpt kritiseret i forskellige socialdemokratiske kredse, fordi bankerne derved forbedrer deres økonomiske stilling (hvilket iøvrigt også gav sig udslag på børsen i form af kursopgange på 1—3 points for bankaktierne i løbet af de nærmest følgende dage). Hertil kan man dog sige, at hvis diskontoforhøjelsen skal have nogen virkning — herunder den af finansministeren fremhævede reduktion af lagerdannelsen — kræver det, at de private banker følger nationalbanken, der jo kun i ringe udstrækning har direkte udlån til erhvervslivet. Kritikken er da åbenbart også fortrinsvis rettet mod udvidelsen af rentemarginalen (afstanden mellem udlån- og indlånsrenter); men heroverfor vil de private banker igen kunne hævde, at de højere udlånsrenter må formodes at ville fremkalde formindskelse af udlånenes størrelse, medens indlånene snarest vil stige, således at den højere rentemarginal kun indtjenes på et mindre beløb, hvorfor det ikke er sikkert, at det totale udbytte stiger. (Senere er bankaktier da også pånyt faldet omtrent til samme niveau som før renteforhøjelserne).

Trods finansministerens klare udtalelse om, at regeringen ikke ønskede et højere almindeligt renteniveau her i landet, reagerede obligationsmarkedet i de følgende uger med mindre kursnedgange, der dog ved slutningen af måneden for de fleste papirers vedkommende kun beløb sig til 1½—2½ points, svarende til en stigning i den effektive rente på ca. 0.08—0.13 points. Faldet er foregået ret jævnt, idet nationalbanken for at hindre større udsving optrådte snart som køber, snart som sælger, alt efter den herskende tendens på markedet. Nogen egentlig støtte til markedet har banken ikke ydet, idet dens obligationsbeholdning ved månedens slutning var ca. ½ mill. kr. lavere end ved dens begyndelse.

Hvor store virkninger diskontoforhøjelsen og de private bankers tilsvarende renteforhøjelser vil få på længere sigt, er det vanskeligt at udtale sig om. Det

bliver dyrere at ligge med varelagre, og det er derfor muligt, at lagrene både af importerede og af indenlandske varer vil blive bragt noget ned i den kommende tid. Følgen af, at lagre af udenlandske varer reduceres, vil — som af finansministeren ønsket — blive en nedgang i importen; og nedgang i lagre af varer, der er fremstillet her i landet, kan bevirke, at producenterne iværksætter mindre produktion, hvilket vil tendere mod at fremkalde en vis arbejdsløshed og mindsket råstofimport. Særlig kraftige bliver disse virkninger dog næppe, og det er i denne forbindelse værd at pege på, at rentefoden ikke er den eneste, ja, måske ikke engang den vigtigste regulator af udlånsvirksomhedens omfang; mindst lige så vigtigt er det, at bankerne kan stille mere eller mindre omfattende krav om sikkerhedsstillelse eller fastsætte snævrere eller videre grænser for de enkelte udlåns størrelse. Det er ikke umuligt, at det hidtil slet ikke har været rentefoden, men de andre kreditbetingelser, der har været afgørende for udlånenes størrelse; er dette tilfældet, vil renteforhøjelsen være ganske uden betydning for udlånenes totale størrelse.

For byggeriet betyder både de højere udlånsrenter og de lavere obligationskurser, at finansieringen bliver dyrere, henholdsvis under selve opførelsen (byggelån) og ved den varige finansiering. Da obligationskursernes fald hidtil har været ret begrænset, og da endvidere en stor del af byggeriet delvis finansieres ved offentlige lån, hvis rentesatser næppe bliver forhøjet, kan virkningen på dette område næppe blive særlig kraftig. For industrien gælder det, at den i øjeblikket i ret vid udstrækning er selvfinansierende, således at renteforhøjelsen sikkert heller ikke her får større direkte betydning. Hertil kommer de i sidste hefte af „Økonomi og Politik" omtalte lavt forrentede lån af Marshallhjælpens counter-part-midler.

I det hele taget er det næppe diskontoforhøjelsens direkte omkostningsforøgende virkninger, der bliver de vigtigste. De rent psykologiske virkninger får sikkert større betydning. Gennem dette initiativ fra nationalbankens side — hvis betydning fremhæves ved, at forhøjelsen var på et helt og ikke, som det ellers plejer at være tilfældet, et halvt point — har man over for erhvervslivet og befolkningen som helhed understreget, at den økonomiske situation virkelig er så alvorlig, at der under en eller anden form må træffes foranstaltninger til imødegåelse af vanskelighederne. Diskontoforhøjelsen kan således bidrage til at skabe forståelse i videre kredse af nødvendigheden af de indgreb, som måtte blive foretaget i fremtiden, eller i hvert fald til at forberede befolkningen på deres komme. De foranstaltninger, der herved banes vej for, behøver iøvrigt ikke at blive yderligere kreditstramning — det har regeringen jo taget afstand fra — men kan lige så vel tænkes at blive skatteforhøjelser eller måske genindførelse af visse restriktioner, fx. skærpet rationering (idet importrestriktioner jo vanskeliggøres ved Danmarks deltagelse i de internationale liberaliseringsbestræbelser. Finansministerens udtalelse om, at de opsamlede lagre af mindre nødvendige varer måske kan få vanskeligt ved at finde afsætning, kan måske også få større betydning end diskontoforhøjelsen i sig selv, idet de muligvis kan fortolkes som en advarsel om, at der vil blive truffet foranstaltninger, fx. i form af forbrugsskatter, som vil ramme sådanne varer, eller måske blot i form af mere generelle indgreb i befolkningens købekraft (forhøjelse af ind-

komstskatten, tvangsopsparing), der også må formodes først og fremmest at gå ud over afsætningen af mindre vigtige forbrugsgoder.

Hvilke yderligere konkrete foranstaltninger, der måtte blive truffet, står endnu hen i det uvisse; men at regeringen planlægger ret drastiske indgreb, synes at fremgå af en tale, som handelsminister *J. O. Krag* holdt sidst i juli, og hvor han anslog den nødvendige forbedring af valutastillingen til 4—500 mill. kr. pr. år; han gav ingen nærmere antydninger om karakteren af regeringens forslag, men afviste dog pånyden den konservative kreditindskrænkningspolitik. Den 31. juli udsendtes meddelelse om, at rigsdagen var indkaldt til d. 8. aug., hvor regeringen vil fremsætte forslag til løsning af valutaproblemet. Statsminister *Hans Hedtoft* ønskede endnu ikke at udtale sig om, hvilke forslag der kunne ventes forelagt; han tilføjede iøvrigt, at regeringen anser det for nødvendigt, at der også stilles bevillinger til rådighed til udbygning af landets forsvar, et forhold, som naturligvis vil kræve yderligere skærpelse af de indgreb i forbrug og/eller investering, som må foretages.

Den europæiske betalingsunion.

Endnu en begivenhed af vidtrækkende betydning for Danmarks økonomiske situation indtraf i de første dage af juli, nemlig vedtagelsen af aftalen om den europæiske betalingsordning, der snart ventes undertegnet af de respektive deltagerlande og sat i kraft med tilbagevirkning fra 1. juli. I henhold til denne aftale (hvis forhistorie og forventede hovedprincipper skitseredes i „Økonomi og Politik", 1950, hft. 1, s. 84—87) vil alle betalingsmellemværender mellem O.E.E.C. landene blive modregnet med hinanden, således at der ikke længere bliver tale om overskuds- eller underskudssaldi over for de enkelte medlemslande, men kun over for unionen som helhed. Efter de i øjeblikket foreliggende oplysninger vil hvert land få tildelt en kvota, hvis størrelse svarer til 15 % af dets samlede omsætning (herunder også fragtindtægter og -udgifter og andre „usynlige" poster) med de øvrige deltagerlande i 1949; for Danmarks vedkommende vil denne kvota blive ca. 1350 mill. kr. Inden for kvoten har hvert land ret til at modtage og pligt til at yde kredit fra og til unionen. Den kredit, som således kan opnås hos unionen, er imidlertid delvis betinget af guld- og dollarbetalinger. Kvoten deles op i 5 lige store dele; den første femtedel — for Danmarks vedkommende altså ca. 270 mill. kr. — ydes uden at der skal præsteres guldbetalinger; men for de næste femtedele kræves en stigende andel dækket med guld (el. dollars) efter følgende skala:[1]

	Samlet kredit	heraf guldfri	mod guld
1. femtedel	20 %	20 %	—
2. „	20 %	16 %	4 %
3. „	20 %	12 %	8 %
4. „	20 %	8 %	12 %
5. „	20 %	4 %	16 %
I alt	100 %	60 %	40 %

[1] Denne skala gælder kun for kreditydelser fra unionen til medlemslandene; de lande, som oparbejder tilgodehavender hos unionen, skal ligeledes stille de første 20 % af deres

Hvis Danmark vil udnytte sin kreditkvota hos unionen fuldt ud, må der altså præsteres i alt 40 % i guld eller dollars, d. v. s. 540 mill. kr., og til gengæld vil vi så have modtaget ca. 810 mill. kr., som guldfri kredit. Da Danmark, som vist i det foregående, har stort underskud over for $-området, og da nationalbankens guldbeholdning er lille (knapt 218 mill. kr. regnet efter kronens nuværende guldværdi), kan man i praksis godt se bort fra muligheden af at præstere guld- og dollarbetalinger i noget væsentligt omfang, og realiteten for Danmarks vedkommende er med andre ord, at vi har opnået en kredit i forhold til de øvrige, europæiske OEEC-lande på 270 mill. kr., som skal gælde for de kommende to år. Man havde fra dansk side oprindelig regnet med, at Danmark ville få andel i en særlig hjælp, som U.S.A. ville stille til rådighed for lande med særlige valutavanskeligheder, men det blev ikke til noget.

Hertil kommer yderligere, at det for fremtiden vil være umuligt at opnå kreditter fra de øvrige medlemslande uden om unionen, og at der sikkert vil blive stillet krav om afvikling i løbet af en forholdsvis kort periode af den gæld, som Danmark har over for bl. a. Belgien, Portugal og Schweiz; til gengæld har Danmark ret betydelige tilgodehavender i Norge og Vesttyskland; men det kan måske vise sig vanskeligt at få disse inddrevet. Om gælden til England, der pr. 30. juni androg ca. 475 mill. kr., er der allerede truffet aftale. 426 mill. kr. (svarende til 22 mill. £) omdannes til en fast gæld, der afdrages over en periode af højest 10 år; denne gæld forrentes efter en formentlig forholdsvis lav sats. Påbegyndes afbetalingerne straks, og sker den med lige store årlige beløb, vil der altså i de første 2 år — den periode, for hvilken den intereuropæiske betalingsordning foreløbig gælder — kræves 85 mill. kr. til dette formål.

I tilslutning til betalingsaftalen blev det vedtaget, at liberaliseringsprocenten senest 14 dage efter underskrivelsen af aftalen skal forhøjes fra 50 % til 60 % (senere skal der ske yderligere liberalisering), og at diskriminering mellem landene ikke længere må finde sted, d. v. s. at Danmark ikke længere som hidtil kan holde import fra Belgien, Schweiz og Italien uden for frilisterne. Følgen heraf er, at der sandsynligvis vil blive øget tendens til import her i landet, medens den danske eksport i udlandet i mange tilfælde mødes af høje toldskranker, som de pågældende lande har ladet træde i stedet for de bortfaldne kvantitative importbegrænsninger. Dette forhold har man allerede flere gange fra dansk side beklaget sig over ved forhandlingerne i O.E.E.C., og der er afleveret dokumentation for de danske påstande. Hidtil har man — trods de bestemmelser, som de oprindelige liberaliseringsaftaler indeholder om toldspørgsmålet (jfv. „Økonomi og Politik", hefte 4, s. 378) — tilsyneladende ikke haft held til at trænge igennem disse synspunkter.

---

kvota til rådighed uden guldbetaling; men for beløb herudover vil de straks få halvdelen refunderet i guld eller dollars. Hvis de når op på fuld kvota, vil de altså også have stillet 60 % til rådighed uden og 40 % mod gulddækning. Men så længe kvoterne er udnyttet med mellem 20 % og 100 % vil der kunne opstå situationer, hvor udbetalingerne af guld og dollars fra unionen til kreditorlandene overstiger indbetalingerne fra debitorlandene, og det er derfor nødvendigt, at unionen får en driftskapital at arbejde med; denne stilles til rådighed af U.S.A. som et led i Marshallhjælpen. Opgørelserne vil foreløbig foregå 2 gange om måneden. Den benyttede regningsenhed bliver 0.889 gr. guld svarende til 1 $ efter nuværende guldpris.

Det hovedindtryk, som den nye aftalt efterlader, må blive, at Danmark — trods den opnåede kredit — snarest vil blive stillet over for øgede vanskeligheder i den kommende tid, hvilket yderligere understreger nødvendigheden af kraftigere foranstaltninger til begrænsning af det indenlandske forbrug (og måske også investeringerne), formentlig fortrinsvis i form af en mere indgribende finanspolitik.

4.8.1950.

De forslag, som regeringen forelagde for rigsdagen d. 8. aug., angik dels forsvaret, dels den økonomiske situation. Der ønskedes en bevilling til militæret på 300 mill. kr. for 2 år og en til civilforsvaret på 50 mill. kr.; til dækning heraf foresloges dels en progressiv *værneskat* på skattepligtige indkomster over 10.000 kr. og på selskaber, dels et 20-årigt 3½ %-*tvangslån* af formuer over 50.000 kr. Herudover stillede finansministeren forslag om *forhøjelse af forbrugsafgifterne* på tobaksvarer, stærke drikke, chokolade og sukkervarer, papir, benzin og motorkøretøjer, som skulle indbringe 200 mill. kr..; dette forslags gennemførelse ville efter beregningerne betyde en forhøjelse af pristallet med ca. 2½ points (knapt 1 pct.); forslaget indeholdt ikke nogen bestemmelse om, at de nye afgifter ikke skulle medtages ved pristalsudregningen. Endvidere stillede ministeren i udsigt, at der ville blive gennemført besparelser på statens anlægsbudget på ca. 50 mill. kr. og på driftsbudgettet på 10 mill. kr.

Endelig foreslog handelsministeren en *skærpelse af den direkte importkontrol,* dels gennem yderligere begrænsning af den del af importen, som allerede er under kontrol, dels ved midlertidig tilbageføring af visse varer fra regional friliste til bunden liste. Det sidste ville medføre, at Danmark ikke kunne gennemføre den forhøjelse af liberaliseringsprocenten til 60, som forudsattes i den europæiske betalingsaftale, hvorfor man måtte gøre brug af den forbeholdsklausul i aftalen, som tillader et land, der har særlige valutavanskeligheder, midlertidigt at tilbageføre varer til bunden liste. Motiveringen for dette forslag såvel som for de højere forbrugsafgifter var den vanskelige valutasituation, som er fremkaldt af bytteforholdets forringelse; selv om de af indkøb til militære formål nødvendiggjorte valutaudgifter holdes udenfor, må der dog forudses et valutadeficit på 600 mill. kr. for perioden 1/7-50—31/12-51, hvis der ikke træffes modforholdsregler.

Af alle disse forslag fandt kun forslaget om forsvarsbevillinger fornøden støtte, nemlig foruden fra regeringspartiet fra venstre og konservative (og f. s. v. angår civilforsvaret også fra de radikale). Derimod blev ingen af skattelovene vedtaget, og forslaget om skærpede importrestriktioner mødte endvidere så stærk principiel modstand, at regeringen fandt det nødvendigt at opløse folketinget og udskrive valg til d. 5. sept. Rigsdagssamlingen har derfor ikke bragt nogen afklaring, endsige forbedring af den økonomiske situation. Der opnåedes dog også tilslutning til, at handelsministeren løses fra sin forpligtelse til ikke at skærpe importrestriktionerne uden godkendelse af rigsdagens vareforsyningsudvalg, således at han på eget ansvar administrativt kunne gennemføre de foreslåede skærpelser for tiden indtil det nye folketings sammentræden. Begrundelsen herfor var naturligvis, at man ellers kunne vente en spekulativ import af de pågældende varer i den nærmeste tid, hvorved valutasituationen yderligere ville blive forringet.

Engrospristallet for juli steg med 2 points til 285; *importpristallet* blev 330 mod 225 i juni, antagelig overvejende en følge af prisstigninger på verdensmarkedet i tilslutning til Koreakonflikten; også *eksportpristallet* steg, men kun med 2 points til 288, hovedsagelig som følge af den foran omtalte sæsonmæssige forhøjelse af ægpriserne; herved er „prisklemmen" pånyt blevet udvidet noget. Det kan også nævnes, at *fragtratetallet* steg fra 95 i juni til 97 i juli, og at *byggeomkostningsindex'et* fortsatte den stigning, som det har været inde i siden februar, og nåede 220 (aug. 1939 = 100).

Afgrødernes tilstand pr. 1. aug. var stadig noget ringere end i fjor; men forskellen var noget mindre end pr. 15. juli.

Statens reguleringskonto hos nationalbanken gik i juli ned med 616 mill. kr. til 4022 mill. kr. som følge af overførsel af Marshall-countes-part-midler. Nedskæringen modsvares stort set af en nedgang på finansministeriets særkonto med 560 mill. kr.

11.8.1950.